

Skeisnesset i 2010. Foto: Erik Stenvik

På grunn av de historiske, kulturelle og biologiske verdiene som skyldes langvarig høsting og bruk, har myndighetene bestemt at Skei og Skeisnesset skal ha nasjonal status som ett av 22 utvalgte kulturlandskap i Norge.

Det landskapet du befinner deg i nå har vært en del av livsgrunnlaget for menneskene som har holdt til her fra steinalderen og fram til i dag.

I årtusener har beitebruken påvirket vegetasjonen slik at vi har fått et åpent landskap med mange ulike planter og dyr.

Det er menneskenes påvirkning gjennom husdyrhold, som har gitt oss slike kulturlandskap med særlig rikt biologisk mangfold.

I dette kulturlandskapet har vi kystlynghei, strandenger, naturbeitemarker og gamle slåttemarker. Slåttemarkene er de mest artsrike.

Vestre del av Skeisnesset er ei stor strandflate med brakk- og

ferskvannsdammer som hører med i et fuglefredningsområde. Dette er et viktig tilholdssted for bestander av vadere, andefugl og sjøfugl.

Menneskene som har bodd i og brukt disse områdene gjennom tusenvis av år har etterlatt seg mange spor i landskapet. Dette kaller vi kulturminner.

Her kan du finne steinalderboplasser og gravrøyser fra bronse- og jernalder, men også torvdammer, steingjerder og bygninger fra nyere tid.

Beitedyr skjøtter og holder kulturlandskapet åpent. Foto Leif Rune Jensen

Ikke ønsket: Rynkerose og parkslirekne. Foto: Arnfinn Holand

Stor rådyrbestand på grunn av milde vintre og fravær av rovdyr. Foto: Leif Rune Jensen

Søyer av gammelnorsk sau. Foto: Arnfinn Holand

Beitedyra åpner landskapet

Det er beitedyra som står for den viktigste skjøtselen av dette området. Dersom beitinga opphører vil skogen bre seg, og det åpne landskapet forsvinner.

På grunn av redusert beiteaktivitet var Skeisnesset inntil for få år siden sterkt prega av gjengroing. Rydding av skog, og hardere beiting med storfe og sau, åpner nå gjengrodde områder. Lyngheia blir fornya gjennom kontrollert brenning. Det bidrar også til bedre beite for utgangersauene om vinteren.

Fremmede arter

Menneskene har bidratt til spredning av fremmede arter som invaderer landskapet og fortrenger den opprinnelige vegetasjonen. Dette kan true naturmangfold og kulturlandskap. Det finnes ei svarteliste over arter som bør bekjempes. I Skei utvalgte kulturlandskap er det et mål å fjerne alle planter som står på

denne lista. Det gjelder både bar-treplantinger og hagevekster som har spredd seg gjennom frøseting, eller med jord og hageavfall.

De artene som skaper størst problemer i Skei utvalgte kulturlandskap er rynkerose, parkslirekne og platanlønn, alle innført til Norge som prydvvekster, og sitkagran, innført fra Amerika som ledd i skogreisninga.

Vilt i kulturlandskapet

Rådyr svømte til Leka og etablerte en bestand her omkring 1990. Vinteren er ofte en flaskehals for dem, men Leka har milde og snøfattige vintre, og ingen rovdyr. Derfor fikk bestanden en eksplosiv vekst og øya har nå en av de tetteste rådyrstammene i Norge. Jakt er nødvendig for å regulere bestanden. For årene 2011-2013 var jaktkvoten på mer enn 1000 dyr. En annen art som er i sterk økning er grågåsa. Den eter gras og konkurrerer med husdyrene om fôret. På Skei finnes også hare og orrfugl.

